

Anexa 1 – a) pentru modificarea Ordinului 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002:

Articolul 47 din Legea sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002 permite reprezentanților „organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul sănătății mintale sau al protecției drepturilor omului pot vizita unitățile de psihiatrie sau centrele de recuperare și reabilitare și pot lua contact cu pacienții, în baza unei autorizații emise de către directorul Centrului Național de Sănătate Mintală și Luptă Antidrog.” Cu toate acestea, Ordinul 488/2016 **restricționează acest drept** condiționând emiterea autorizației acordate pentru vizite, reprezentanților ONG, de criterii nerezonabile.

Prin petiția nr. 48082/26 august 2019, CRJ și Tonal am solicitat Ministerului Sănătății modificarea Ordinului 488/2016, **privind autorizația acordată pentru vizite reprezentanților organizațiilor neguvernamentale în unități sanitare**, după cum urmează:

<u>Prevederile legii</u>	<u>Amendament</u>	<u>Motivare</u>
<p>Anexa 6 a Ordinului 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002</p> <p>[...] Autorizația este valabilă numai în perioada pentru care s-a făcut solicitarea, însoțită de acordul privind accesul al managerului unității sau al înlocuitorului de drept al acestuia și avizată în prealabil de medicul curant, care va aprecia oportunitatea vizitei din punct de vedere clinic. [...]</p>	<p>Anexa 6 a Ordinului 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002</p> <p>[...] Autorizația este valabilă numai în perioada pentru care s-a făcut solicitarea, însoțită de acordul privind accesul al managerului unității sau al înlocuitorului de drept al acestuia și avizată în prealabil de medicul curant, care va aprecia oportunitatea vizitei din punct de vedere clinic. [...]</p>	<p>Condiționarea accesului reprezentanților organizațiilor neguvernamentale în instituții de acordul managerului nu respectă art. 47 al Legii sănătății mintale.</p> <p>Condiționarea vizitelor de monitorizare independente și inopinate de buna-voință a managerului unității sau al înlocuitorului de drept al acestuia riscă prejudicierea procesului de identificare al cazurilor de abuz și neglijență prin intermediul acestor vizite și diminuarea profundă a șanselor persoanelor internate/instituționalizate de a beneficia de protecția oferită de lege în sensul accesului la tratament și terapii adecvate, prevenirea abuzurilor și accesul la petiționare și mijloace de reprezentare independente. Această prevedere transformă obligația autorităților de a permite accesul echipei de monitorizare în centre într-una facultativă, iar accesul</p>

reprezentanților organizațiilor neguvernamentale în instituții devine iluzoriu.

Menționăm că obligația autorităților de a permite accesul echipei de monitorizare în centre reiese i) din art. 33 pct. 3 al Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, care prevede că „*Societatea civilă, în special persoanele cu dizabilități și organizațiile care le reprezintă, vor fi implicate și vor participa pe deplin la procesul de monitorizare a implementării Convenției,*” și ii) din Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, „*Centrul de Resurse Juridice în numele lui V. Câmpeanu împotriva României*” și deciziile Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei CM/Del/Dec(2018)1331/H46-21 și CM/Del/Dec(2019)1348/H46-20¹ privind executarea acestei hotărâri.

¹ Disponibil pe pagina de internet Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind supravegherea executării hotărârilor CEDO la <http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-13375>

<p>Art. 18 din Ordinul 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002</p> <p>Art. 18</p> <p>(1) În vederea obținerii autorizației prevăzute la art. 47 din Legea nr. 487/2002, republicată, organizațiile neguvernamentale trebuie să îndeplinească următoarele condiții:</p> <p>a) domeniul sănătății mintale sau al drepturilor omului să se regăsească în primele 3 obiective ale statutului organizației;</p> <p>b) să facă dovada că activează de minimum 10 ani în domeniul sănătății mintale sau al drepturilor omului;</p> <p>c) să fie înființate în condițiile legii.</p> <p>(2) Persoanele nominalizate de către o organizație neguvernamentală să efectueze vizite în unități de psihiatrie trebuie să îndeplinească următoarele condiții:</p> <p>a) să facă dovada absolvirii unei instituții de învățământ superior cu diplomă de licență în</p>	<p>Art. 18 din Ordinul 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002</p> <p>Art. 18</p> <p>(1) În vederea obținerii autorizației prevăzute la art. 47 din Legea nr. 487/2002, republicată, organizațiile neguvernamentale trebuie să îndeplinească următoarele condiții:</p> <p>a) domeniul sănătății mintale sau al drepturilor omului să se regăsească în primele 3 obiective ale statutului organizației;</p> <p>b) să facă dovada că activează de minimum 10 ani în domeniul sănătății mintale sau al drepturilor omului;</p> <p>e) să fie înființate în condițiile legii.</p> <p>(2) Persoanele nominalizate de către o organizație neguvernamentală să efectueze vizite în unități de psihiatrie trebuie să îndeplinească următoarele condiții:</p>	<p>Eliminarea punctelor (1) b) și (2) d) din textul Ordinului 488/2016 este necesară pentru facilitarea accesului real al reprezentanților organizațiilor neguvernamentale în spitalele de psihiatrie și în centrele de tip rezidențial pentru persoanele cu dizabilități. .</p> <p>Aceste criterii, astfel cum sunt prevăzute în prezent, restricționează excesiv posibilitatea ca reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale să efectueze vizite de monitorizare în spitalele de psihiatrie și în centrele de tip rezidențial pentru persoanele cu dizabilități, având un caracter invalidant pentru emiterea autorizației, întrucât nu pot fi îndeplinite de reprezentanții organizațiilor neguvernamentale ce activează în domeniul drepturilor omului sau în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități ce efectuează vizite independente de monitorizare.</p> <p>Atât timp cât aceste prevederi sunt în vigoare, vizitele inopinate de monitorizare independentă în baza autorizației emise de CNSMLA vor avea un caracter teoretic și iluzoriu.</p> <p>În ceea ce privește art. 18 para.2 a), propunem extinderea condițiilor privitoare la absolvirea studiilor de învățământ superior prin adăugarea sintagmei „sau orice alt domeniu relevant;”</p> <p>Extinderea acestui criteriu va da posibilitatea organizațiilor neguvernamentale să nominalizeze persoane care au studii în științe politice/politici publice, sau persoane care, având studii superioare într-un domeniu conex, activează în domeniul</p>
---	---	--

<p>domeniile medicină, drept, psihologie, sociologie sau asistență socială;</p> <p>b) să nu aibă cazier;</p> <p>c) să aibă capacitate deplină de exercițiu;</p> <p>d) să aibă minimum 5 ani vechime ca angajat al organizației.</p>	<p>a) să facă dovada absolvirii unei instituții de învățământ superior cu diplomă de licență în domeniile medicină, drept, psihologie, sociologie sau asistență socială, „sau orice alt domeniu relevant;</p> <p>b) să nu aibă cazier;</p> <p>c) să aibă capacitate deplină de exercițiu;</p> <p>d) să aibă minimum 5 ani vechime ca angajat al organizației.</p> <p>(3) În cazul în care persoana nominalizată de către o organizație neguvernamentală este autoreprezentant, persoană cu dizabilități sau fost beneficiar al sistemului de protecție socială, aceasta va fi exceptată de la îndeplinirea condițiilor prevăzute la litera a).</p>	<p>furnizării de servicii sociale pentru persoane cu dizabilități, având o experiență practică relevantă în domeniu.</p> <p>De asemenea, introducerea unui nou alineat privind exceptarea de la condiția privitoare la absolvirea studiilor de învățământ superior în ceea ce privește persoanele cu dizabilități va permite acestora să participe la procesul de monitorizare, în calitate de autoreprezentanți, și/sau foști beneficiari ai sistemului de protecție socială.</p> <p>Statul român va putea astfel să își îndeplinească obligația asumată de a implica și persoanele cu dizabilități în procesul de monitorizare (art. 33 para.3 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități) și de a asigura accesul la mijloace de reprezentare independentă a persoanelor cu probleme de sănătate mintală sau cu dizabilități psihosociale / intelectuale, aflate în spitale de psihiatrie sau centre rezidențiale pentru persoane cu dizabilități (hotărârea CtEDO „CRJ în numele lui V. Câmpeanu c. României”).</p>
---	--	---